

DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-4\(40\)-20-32](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-4(40)-20-32)

УДК 353:32.11

JEL Classification: M21

Лариса Олександрівна Лігоненко

доктор економічних наук, професор кафедри бізнес-економіки та підприємництва
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (Київ, Україна)

E-mail: larisa.ligonenko@kneu.edu.ua. **ORCID:** <http://orcid.org/0000-0001-5597-5487>

Марія Анатоліївна Теплюк

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри бізнес-економіки та підприємництва
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (Київ, Україна)

E-mail: maria_6.11@kneu.edu.ua. **ORCID:** <http://orcid.org/0000-0001-6823-336X>

СТРАТЕГІЧНІ ПІДХОДИ ДО МІНІМІЗАЦІЇ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ ЕКОНОМІЧНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ НА СТАЛИЙ РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Дискурс стратегічних підходів до нейтралізації деструктивного впливу економічної злочинності на парадигму сталого розвитку національної економіки інтегрує багатофакторний аналіз соціально-економічних та правових детермінант. Розглянуто конвергентні моделі адаптивного управління, які поєднують методи проактивної профілактики криміногенних явищ із механізмами інституційного зміцнення макроекономічної архітектури. Комплексність підходу зумовлена необхідністю врахування трансформаційних процесів у глобальному та локальному економічному середовищі. Експліковано аналітичні конструкції, що дозволяють оцінити латентні аспекти впливу тіньового сектору економіки на макроекономічні показники та довгострокову стабільність економічної системи.

Стаття теоретизує концепцію стратегічного управління результативністю боротьби з економічною злочинністю, спираючись на синергетичний підхід до формування інституційної координації. Доведено, що ключовими аспектами є інтеграція аналітичних інструментів моніторингу, розробка превентивних механізмів і формування багатовекторних сценаріїв адаптації економічних суб'єктів до умов високої криміногенної турбулентності.

Особливу увагу приділено моделюванню інституційної взаємодії, спрямованої на досягнення кумулятивного ефекту у сфері боротьби з економічною злочинністю. Акцентовано на важливості формування інтегративних інформаційно-аналітичних платформ, що забезпечують оперативну взаємодію між різними суб'єктами регуляторної діяльності. Додатково розглянуто роль аксіологічних та нормативно-правових засад у формуванні правосвідомості як фундаментального елемента протидії економічній злочинності. У заключному акценті обґрунтовано доцільність синтезу інноваційних технологій і системного підходу до управління економічною стійкістю. Визначено перспективи розвитку національної економіки через призму нейтралізації структурних викликів, що генеруються економічною злочинністю. Запропоновано конструювання довгострокових антикриміногенних стратегій, що враховують багатовимірність соціально-економічної динаміки.

Ключові слова: стратегії; управління результативністю; економічна злочинність; правоохоронні органи; інтегративні механізми; криміногенна турбулентність; антикриміногенні стратегії.

Табл.: 1. Бібл.: 15.

Постановка проблеми. Економічна злочинність, як полівалентне явище, детерміноване складною сукупністю екзогенних і ендогенних факторів, формує латентні механізми підриву економічної стабільності, провокуючи глибокі деформації у функціонуванні базових економічних інститутів

[1, с. 71]. Її кумулятивний вплив не лише фрагментує економічний простір, але й каталізує процеси емерджентного характеру, що ведуть до системної дисфункції соціально-економічної організації. Перманентна еволюція форм та методів економічної злочинності вимагає від державних органів здатності до аналітичної верифікації ризиків і загроз. Значний рівень інституційної ентропії в межах системи державного управління зумовлює неефективність стратегічних механізмів протидії економічній злочинності. Ілюзорність міжвідомчої кооперації та дефіцит нормативно-правового регламентування створюють сприятливий ґрунт для кристалізації нелегітимних фінансових практик. Фрагментарність превентивних заходів та їхня методологічна застарілість додатково підсилюють негативну динаміку, ускладнюючи перспективи довгострокового макроекономічного розвитку [2, с. 97].

Розбалансованість державного регулятивного потенціалу у сфері протидії економічним правопорушенням ускладнює імплементацію стратегічного управління, орієнтованого на оптимізацію економічної безпеки. Відсутність цілісної концепції боротьби з економічною злочинністю формує парадоксальні умови: одночасно із загостренням соціально-економічних диспропорцій спостерігається стійка тенденція до збільшення обсягів тіньового капіталу [3, с. 514]. Такий підхід, на нашу думку, призводить до суттєвого зниження якості державного управління результативністю в контексті забезпечення сталого розвитку. Парадигматична зміна підходів до стратегічного управління в боротьбі з економічною злочинністю потребує комплексного врахування багатокomпонентних характеристик цього явища. Акселерація цифрових технологій, таких як системи автоматизованого моніторингу транзакцій та алгоритми аналітичної детекції, відкриває нові горизонти для протидії фінансово-економічним правопорушенням. Водночас відсутність системної синхронізації технологічних інновацій із нормативно-правовими процедурами створює додаткові бар'єри для результативності правоохоронних органів.

Інтеграція глобальних економічних процесів, що характеризується транснаціоналізацією фінансових потоків, робить економічну злочинність інтернаціональною проблемою. Неадекватність регуляторних механізмів до трансграничного характеру злочинних практик підриває економічну стійкість національних господарств, зумовлюючи необхідність формування уніфікованих підходів до правозастосування у сфері економічної безпеки [4, с. 7]. Лише координація зусиль на міжнародному рівні дозволить створити ефективну інституційну архітектуру для нейтралізації глобальних загроз.

Розгляд економічної злочинності через призму забезпечення сталого розвитку національної економіки вимагає теоретичного осмислення її деструктивного впливу на параметри соціально-економічної стабільності. Лише синтез методологічно обґрунтованих стратегій, інноваційного потенціалу правоохоронних структур і чітко регламентованої нормативної бази здатен сформувати передумови для довготривалої економічної резистентності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасний науковий дискурс дедалі частіше акцентує увагу на деструктивному потенціалі економічної злочинності, яка виступає каталітичним фактором дисфункціональності інституційних структур та ерозії макроекономічної стабільності (М. Баттон [1], Д. Грицишен [2; 5; 12], Н. Лікарчук [14], Б. Хок [1], Д. Шеперд [1], Г. Чернишов [3]). Диверсифікація форм економічних правопорушень, підкріплена глобальною експансією нелегальних фінансових потоків, призводить до систематичного девальвування суспільних цінностей та інфільтрації криміногенних елементів у ключові сегменти економічного середовища. Такий феномен функціонує як мультиплікативний тригер, що інтенсифікує процеси асиметричної економічної деградації, водночас формуючи передумови для хронічної ресурсної дестабілізації.

Розробка стратегічних векторів протидії вимагає комплексного підходу, спрямованого на симбіотичне реформування регуляторного апарату, інтеграцію прогресивних технологій та оптимізацію функціональних механізмів економічної безпеки (О. М. Джужа [8], А. Дикий [4; 6; 13], О. Дика [13], Ю. Кіяшко [10], А. Марієнко [15], Є. Петрук [13], Д. Вареник [15]). Особливої уваги заслуговує концепт нормативної інклюзивності, що передбачає транспарентність економічних процесів через багаторівневу конвергенцію законодавчого регулювання із міжнародними стандартами протидії криміногенній активності.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Попри значний потенціал, питання ефективного використання алгоритмічних моделей аналізу транзакційних аномалій для виявлення фінансових махінацій залишається недостатньо вивченим у сучасній науковій літературі. Хоча такі моделі, засновані на прогресивних методах обробки великих даних, теоретично можуть забезпечити превентивну локалізацію латентних механізмів шахрайства. Їх практичне застосування потребує подальших ґрунтовних досліджень.

У площині антикриміногенної економічної політики група дослідників (В. Бреславець [9], Р. Кобко [7], С. Лук'яненко [7], Є. Романенко [11], Г. Чигрина [9]) розглядає перспективну, але все ще малодосліджену ідею імплементації інноваційних механізмів синергетичної взаємодії між приватним сектором, державними інститутами та міжнародними організаціями. Попри те, що така модель спрямована на оптимізацію координації зусиль у боротьбі з економічною злочинністю через використання комплексних аналітичних інструментів, багато аспектів гармонізації нормативно-правового поля та забезпечення адаптивності регуляторного середовища потребують додаткового наукового опрацювання. Формування відповідного епістемологічного фундаменту для створення резилієнтної економічної системи також вимагає більш глибокого дослідження механізмів забезпечення довготривалої конкурентоспроможності та функціональної стійкості в умовах постіндустріальних трансформацій.

Мета статті полягає у визначенні стратегічних підходів до мінімізації негативного впливу економічної злочинності на сталий розвиток національної економіки.

Виклад основного матеріалу. Сучасна методологічна рефлексія щодо феномену економічної злочинності, інтегрованої в системні координати національної економіки, потребує епістемологічного підходу, спрямованого на інтенсифікацію синергетичних важелів макроекономічної стабільності. Трансдисциплінарний аналіз ідентифікує криміногенні аномалії як ключові детермінанти дисфункції інституційного середовища, що спричиняють деструктивну реверсію суспільно-економічних процесів і стають перепорою до досягнення критеріїв сталого розвитку [5, с. 37]. Детермінованість економічної злочинності екзогенними та ендогенними факторами ускладнює процес формування адаптивно-стратегічного алгоритму протидії її кумулятивному впливу. У контексті правової деонтології необхідним є розроблення юрисдикційних інструментів, здатних уніфікувати регуляторні механізми та трансформувати їх у превентивно-інтервенційні конструкції. Правоохоронні інститути, реалізуючи функцію кримінологічної дезактивації, повинні базуватися на аксіоматичних принципах транспарентності, емерджентності та поліфункціональної гармонізації економіко-правових механізмів.

Емпірична апробація стратегій зниження криміногенного впливу на економіку передбачає акцент на квінтесенції інноваційних підходів, зокрема впровадженні криптографічних методів аналізу аномалій у фінансових транзакціях. Інституціональна демаркація між сферами антикорупційної діяльності та комплексного аудиту є імперативом для ефективної імплементації заходів протидії тіншовим процесам. Суб'єкти економічної діяльності повинні функціонувати в полі нормативно-правового регулювання, зорієнтованого на інтеграцію стратегічних та оперативних векторів управління. Ключовою парадигмою у сфері економічної безпеки виступає не лише забезпечення інституційної стабільності, але й утворення адаптивних механізмів контрфільтрації капіталів, згенерованих криміногенним шляхом [6, с. 307]. Процеси глобалізаційної інтенсифікації, супроводжувані транснаціоналізацією фінансових потоків, висувають необхідність гармонізації міжнародного співробітництва в антикриміногенній сфері. Когнітивна синтезація транснаціональних стратегій є основоположним чинником формування економічної імунної системи, здатної протистояти експансії кримінальних впливів.

Аналітичне структурування криміногенного ландшафту виявляє потребу у впровадженні багатоступеневих механізмів превентивного характеру, які базуються на принципах прогностичної інтервенції. Державні регулятори повинні синхронізувати свої дії з елементами фінансової інфраструктури, спираючись на концепцію управління ефективністю, орієнтовану на раціоналізацію використання адміністративно-ресурсного потенціалу. Особливу роль у цьому

аспекті відіграють алгоритми машинного навчання, які можуть бути адаптовані до розв'язання завдань ідентифікації латентних злочинних схем [1, с. 113]. Результативна імплементація векторів стратегічного планування, спрямованого на антагонізацію економічної злочинності, можлива виключно за умови інституційного синтезу правових, економічних та управлінських заходів [7, с. 91]. Зміцнення нормативно-правового базису, у поєднанні з інноваційними методиками контролю, дозволить сформувати високорезистентну економічну систему, орієнтовану на досягнення сталого розвитку та стійкої конкурентоспроможності у глобалізованому економічному просторі.

Наприклад, економічна злочинність в Україні виступає як глибинна, ендемічна проблема, що вкорінена в структурі соціоекономічного організму, виступаючи каталізатором численних дисфункцій у сфері макроекономічної стабільності. Підвищена криміногенність у державі, що спостерігається в контексті високої латентності злочинних форм, вимагає розробки інтегративних стратегічних моделей, що дозволяють, з одного боку, діагностувати, а з іншого — знижувати негативні зовнішні ефекти, породжувані нелегітимними економічними активностями [8, с. 111]. Враховуючи цю специфіку, виникає необхідність у застосуванні надзвичайно складних аналітичних підходів, здатних здійснити квантифікацію різнорідних впливів тіньової економіки на національні макроекономічні показники. Трансцендентальне значення для формулювання ефективних стратегій боротьби з економічною злочинністю в Україні має концептуалізація стратегічного управління результативністю, що передбачає активне використання методів, здатних синтезувати аналітичні, прогностичні та репресивні механізми. Під впливом системних пертурбацій, що супроводжують процеси глобалізації, криміногенні виклики набувають комплексного, полівалентного характеру, що унеможливорює застосування традиційних підходів до державного регулювання [9]. Врахування сублімованих рис економічної злочинності в контексті національної економіки потребує створення динамічних, мультифункціональних моделей інституційної взаємодії, що забезпечать ефективну протидію латентним загрозам.

Окремим аспектом стратегічного управління є реінтерпретація інституційних ролей правоохоронних органів, чия діяльність повинна виходити за межі звичних правозастосовчих функцій та стосуватися глибинної реорганізації механізмів превенції, аналізу та прогнозування криміногенної активності. Оскільки економічні злочини здебільшого відбуваються на рівні складних трансакцій, що охоплюють не лише приватних суб'єктів, а й державні структури, застосування квазістатичних, системно-аналітичних підходів є необхідною умовою для ефективного перехоплення злочинних ініціатив на етапі їх виникнення [10]. Власне, здатність до нейтралізації економічних злочинів зумовлена відсутністю високотехнологічних та міждисциплінарних

інструментів, що дозволяють прогнозувати потенційні фінансові, соціальні та політичні наслідки злочинних дій на макрорівні. Україна, маючи особливості у структурі інституційної координації, мусить акцентувати увагу на багаторівневих стратегіях, що передбачають гнучке застосування превентивних механізмів, зокрема з урахуванням специфіки місцевого соціоекономічного середовища. Ухвалення нормативно-правових актів, що діятимуть у реальному часі й відповідатимуть вимогам гнучкості та оперативності, виступатиме базисом для системної адаптації суб'єктів економічної діяльності до нових умов конкурентного середовища, яке визначається не тільки міжнародними, але й внутрішніми викликами [11, с. 141-143].

Стратегічне управління протидією економічній злочинності в Україні не може обмежуватись лише вжиттям ізольованих мір, а повинно бути інкрустоване в контекстуальну інституційну модель, здатну створити нові форми взаємодії між державою, бізнесом та громадянським суспільством. Лише через постійну деконструкцію системи, що включає нормативні, технологічні та управлінські інновації, буде можливе досягнення ефективної нейтралізації загроз, які економічна злочинність постійно несе для національної стабільності (табл. 1).

На нашу думку, економічна злочинність, як архетип девіантної діяльності у просторі, слугує детермінантою комплексної дезінтеграції національної економіки, формуючи латентні та експліцитні структурні деформації. У межах ретроспективно-прогностичного аналізу доцільно виокремити інституційний апарат правоохоронних органів як центральний механізм антикриміногенної діяльності. Зазначений апарат, у контексті кумулятивного впливу на економічну безпеку, потребує еkleктичного синтезу когнітивних, аксіологічних і нормативно-правових компонентів, що уможливлють досягнення мультиплікативного ефекту. Ключовою парадигмою ефективного подолання структурної патології, спричиненої злочинними інтервенціями в економічну сферу, постає формування інтегративних інформаційно-аналітичних платформ [12, с. 2]. Вказані платформи уособлюють собою багаторівневу мережу когнітивно-аналітичної взаємодії, що акумулює знання для оптимізації превентивних заходів. Інституційна конвергенція в цьому контексті слугує базисом для управління результативністю в умовах трансформаційної економічної кон'юнктури. Системний підхід до регуляторної синергії між державними, приватними та суспільними інститутами слід розглядати як фундаментальний чинник у нейтралізації деструктивних викликів [13].

Таблиця 1

*Поліструктурна деконструкція економічної девіантності
в контексті трансформаційно-інституційної стійкості національних економік*

Методологічні вектори стратегічної декриміналізації економічного простору	Епістемологічне обґрунтування	Глобалізовані кейси ефективної імплементації	Національний контекст апробації
1	2	3	4
Інституційна трансформація нормативно-правової архітектури	Реформування національної нормативно-правової бази шляхом імплементації міжнародних конвенцій, адаптації регуляторного середовища до новітніх стандартів фінансової прозорості та інституційного аудиту економічної злочинності.	Імплементація Базельських принципів нагляду за фінансовими установами у Швейцарії та країнах ЄС.	Ратифікація Україною Стамбульської конвенції та інтеграція її положень у внутрішнє законодавство з метою підвищення прозорості економічної діяльності.
Інноваційна метризація результативності правоохоронної діяльності	Запровадження багатоаспектних метрик для кількісної оцінки ефективності правоохоронних органів у протидії економічним злочинам. Використання комплексного індикативного аналізу та інтегрованих інформаційних систем для моніторингу результатів.	Створення системи EUROPOL Performance Framework, яка використовує багаторівневу оцінку діяльності органу, базовану на KPI.	Розробка Національного інтегрованого оцінювального механізму (НІОМ) для моніторингу ефективності діяльності Бюро економічної безпеки України (БЕБ) на основі аналітичних платформ.
Глобалізація механізмів антикримінальної координації	Формування трансконтинентальних мереж протидії економічній злочинності, у тому числі через взаємодію з міжнародними організаціями, спільні оперативні заходи та інтеграцію аналітичних платформ у реальному часі.	Розробка Egmont Group як платформи для обміну фінансовою інформацією між фінансовими розвідками понад 160 країн світу.	Участь Державної служби фінансового моніторингу України в Egmont Group, а також використання механізмів технічної співпраці з міжнародними структурами, такими як МВФ і Світовий банк.

Закінчення таблиці 1

1	2	3	4
Цифрова конвергенція антикорупційних технологій	Використання інструментів штучного інтелекту, блокчейн-технологій і великих даних для превенції та виявлення злочинів у фінансовій та економічній сферах. Оптимізація алгоритмічного аналізу для прогнозування криміногенних ризиків.	Впровадження блокчейн-платформ у системі державних реєстрів Естонії, спрямованих на мінімізацію корупційних ризиків і зловживань.	Інтеграція блокчейн-рішень у систему публічних закупівель «Прозорро» для забезпечення підзвітності та мінімізації шахрайських схем.
Парадигматичне планування стійкості економіки	Розробка адаптивних довгострокових стратегій мінімізації криміногенного впливу на ключові сектори економіки, зокрема через використання сценарного аналізу, імовірнісного моделювання та аналізу стейкхолдерів.	Запровадження “Models of three lines of defense” у країнах G20 для забезпечення стійкості економіки до впливу економічної злочинності.	Розробка Стратегії економічної безпеки України до 2030 року, яка включає аналіз критичних секторів та формування політики їхньої захищеності від економічних загроз.
Економічна диверсифікація через інституційну синергію	Інтеграція інноваційних підходів до структурної трансформації економіки, спрямованих на мінімізацію залежності від корумпованих секторів і створення умов для емерджентного зростання економіки.	Впровадження Європейського зеленого курсу (Green Deal), який передбачає зниження впливу корупційних схем у сфері енергетики через прозорі інвестиційні механізми.	Залучення України до програм Європейського інвестиційного банку, спрямованих на підтримку малого та середнього бізнесу, як інструменту мінімізації залежності від високоризикових економічних сегментів.
Когнітивно-освітня модернізація суспільства	Впровадження національних освітніх програм, орієнтованих на підвищення фінансової обізнаності населення та формування інтолерантності до економічних злочинів. Створення мультидисциплінарних навчальних платформ для професійного розвитку.	Ініціатива “Integrity Action” у Великій Британії, спрямована на розвиток компетентності у сфері боротьби з корупцією через освітні програми.	Запровадження освітніх проєктів НАЗК, спрямованих на поширення знань про механізми запобігання корупції, зокрема серед молоді та представників державного сектору.

Джерело: систематизовано автором на основі [1; 2; 4; 5; 6; 12; 13].

Феноменологія правосвідомості як соціоцентричного конструкта, що формує правову архітектуру суспільства, зумовлює необхідність акцентування на аксіологічних засадах у боротьбі з економічною злочинністю. Нормативно-правові регулятиви повинні бути скоординовані з етичними принципами, що забезпечують емерджентність суспільної довіри до інституційного апарату [14, с. 771]. На нашу думку, економічна злочинність, як фактор деструкції макроекономічного балансу, передбачає апробацію новітніх інструментів детекції нелегітимних схем, інтегрованих у стратегічне управління.

Економічна криміногенність, як квазіструктурний елемент тіньової економіки, генерує ефекти кумулятивної деформації, які посилюють ентропійність національного комплексу [15, с. 204]. Розв'язання означеної проблематики вимагає глибокого опрацювання методологічних аспектів інтеграції прогностичних та профілактичних інструментів. Водночас визначальним є створення довгострокових стратегій нейтралізації нелегальних фінансових потоків, що ґрунтуються на концептах інформаційної симбіозності та нормативної інтенсифікації. Резюмуючи, варто наголосити, що економічна злочинність, як поліморфний феномен, детермінує необхідність стратегічного реформування управлінських підходів. Трансцендентний синтез нормативно-правових інновацій, когнітивних технологій і соціокультурних детермінант сприятиме зміцненню макроекономічної резиліентності. Боротьба з економічною злочинністю в такому розрізі виводить державну регуляторну політику на якісно новий рівень, забезпечуючи довгострокову конкурентоспроможність і системну стабільність економічного середовища.

Висновки і пропозиції. Дослідження ролі протидії економічній злочинності в контексті макроекономічної динаміки висвітлило необхідність трансдисциплінарного підходу до розробки механізмів її нейтралізації. Економічна злочинність, будучи інтегративним феноменом із потужними деструктивними імпульсами, генерує комплексний негативний вплив на національну економіку, підриваючи фундаментальні засади її стійкості. У цьому контексті стратегічні концепти управління результативністю правоохоронних структур мають включати інноваційні підходи до верифікації загроз, розробки превентивних заходів та інтеграції аналітичних алгоритмів, що базуються на машинному навчанні й прогнозному моделюванні. Критичною складовою протидії економічним правопорушенням є адаптація регуляторно-нормативної бази до сучасних трансформаційних процесів у глобальній економіці. Уніфікація правозастосовних практик, заснована на принципах результативного менеджменту, повинна забезпечувати мінімізацію латентних проявів економічної злочинності через формування високоточних моделей оцінки ефективності. Впровадження таких підходів має здійснюватися в межах стратегічно орієнтованого державного управління, що базується на принципах інституційної резильєнтності та адаптивної регуляторної політики.

Подальший вектор досліджень доцільно спрямувати на глибоку децентралізацію аналізу злочинної активності, використовуючи поліморфні методології, здатні враховувати нелінійні взаємозв'язки між макроекономічними параметрами та криміногенними чинниками. Розробка аксіоматичних підходів до моніторингу економічної злочинності потребує залучення синергетичних моделей, що поєднують індикативні оцінки, прогностичну статистику та інтеграцію багаторівневих сценарних аналізів. Зокрема, інтенсифікація досліджень у сфері цифрових технологій для протидії злочинності створює основу для інституційного оновлення правоохоронних структур.

Фінальна рефлексія на тему дослідження підкреслює, що стратегічний підхід до мінімізації впливу економічної злочинності передбачає не лише її локалізацію, а й трансформацію фундаментальних механізмів економічного регулювання. Використання аксіоматично обґрунтованих інструментів управління результативністю дозволяє забезпечити гармонізацію державної політики у сфері економічної безпеки з довгостроковими цілями сталого розвитку. У цьому контексті правоохоронні органи відіграють роль не лише інструменту забезпечення правопорядку, а й базисного елемента для формування економічної стійкості на мікро- та макrorівнях.

Список використаних джерел

1. Button M. Economic crime: from conception to response / M. Button, V. Hock, D. Shepherd. – Routledge, 2022. – 298 p.
2. Грицишен Д. О. Державна політика в сфері запобігання та протидії економічній злочинності: монографія / Д. О. Грицишен. – Житомир: ЖДТУ, 2020. – 300 с.
3. Чернишов Г. М. Показники економічної злочинності в Україні: аналіз офіційних джерел / Г. М. Чернишов // Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів ХХІ століття (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права) : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.). – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – Т. 2. – С. 513–517.
4. Дикий А. П. Економічна злочинність як загроза економічній безпеці держави: понятійно-змістовні положення та властивості / А. П. Дикий // Економіка, управління та адміністрування. – 2022. – № 4 (102). – С. 3–17.
5. Грицишен Д. О. Передумови формування та реалізації державної політики в сфері запобігання та протидії економічній злочинності / Д. О. Грицишен // Наукові перспективи. – 2020. – № 6. – С. 32–42.
6. Дикий А. Економічна злочинність як деструктивний фактор економічного розвитку держави / Дикий А. // Наукові перспективи. – 2023. – № 1 (31). – С. 298–313.
7. Кобко Р. В. Особливості детермінації економічної злочинності в сучасних умовах / Р. В. Кобко, С. В. Лук'яненко // Вісник Кримінологічної асоціації України. – 2023. – № 29.2. – С. 89–95.
8. Джу́жа О. М. Економічна злочинність в Україні: детермінація та протидія в умовах воєнного стану / О. М. Джу́жа // Правовий часопис Донбасу. – 2024. – № 1. – С. 109–115.
9. Бреславець В. В. Детермінанти економічної злочинності в умовах військової агресії в Україні [Електронний ресурс] / В. В. Бреславець, Г. Л. Чигрина // Економічна безпека: організаційно-правові, інформаційно-аналітичні та оперативні-розшукові засади : зб. тез Всеукр. наук.-практ. конф. (16 травня 2024 року). – Ірпінь : Державний податковий університет, 2024. – С. 30. – Режим доступу: https://dpu.edu.ua/images/Documents/NAUKA/Naukovi%20vidanna/Konferencii/E/Ekonomichna_bezpeka_organizacijno-pravovi_informacijno-analiticni_ta_operativno-rozsukovi_zasadi.pdf#page=30.

10. Кіяшко Ю. М. Роль та значення взаємодії суб'єктів правоохоронної діяльності з питань протидії явищу економічної злочинності [Електронний ресурс] / Ю. М. Кіяшко // Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 20–21 травня 2021 року). – Суми : Сумський державний університет, 2021. – С. 447-451. – Режим доступу: https://law.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/07/zbirnik_2021-2.pdf#page=447.

11. Романенко Є. О. В Україні з'явився єдиний державний орган з профілактики та подолання економічної злочинності / Є. О. Романенко // Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління. – 2021. – № 1 (13). – С. 138–145.

12. Правові форми, напрями та інструменти міжнародної співпраці в сфері запобігання та протидії злочинності проти економічної системи [Електронний ресурс] / Д. Грицишен, Т. Барановська, В. Бутузов, С. Соха // *Society and Security*. – 2024. – № 2-3 (3). – Режим доступу: <https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8631/49.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

13. Дикий А. П. Вплив репутаційних наслідків економічної злочинності на рівень економічної безпеки держави [Електронний ресурс] / А. П. Дикий, О. С. Дика, Є. П. Петрук // Національна безпека в умовах війни, післявоєнної відбудови та глобальних викликів XXI століття: зб. тез доповідей Всеукр. наук.-практ. конф. (7–8 грудня 2023 року). – Житомир : Житомирська політехніка, 2023. – С. 202. – Режим доступу: https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8358/ТЕЗИ_НБ.pdf?sequence=1&isAllowed=y#page=202.

14. Manipulation as an element of the political process in social networks / N. Likarchuk, Z. Velychko, O. Andrieieva, R. Lenda, H. Vusyk // *Cuestiones Políticas*. – 2023. – № 41(76). – Pp. 769-779.

15. Вареник Д. Кримінологічна характеристика та попередження економічної злочинності / Д. Вареник, А. Марієнко // Матеріали конференцій МНЛ (25 жовтня 2024 р., м. Полтава). – Полтава, 2024. – С. 204–205.

References

1. Button, M., Hock, B., & Shepherd, D. (2022). *Economic crime: From conception to response*. Routledge.

2. Hrytsyshen, D.O. (2020). *Derzhavna polityka v sferi zapobihannia ta protydii ekonomichnoi zlochynnosti [State policy in the field of prevention and combating economic crime]*. ZhDTU.

3. Chernyshov, H.M. (2022). Pokaznyky ekonomichnoi zlochynnosti v Ukraini: Analiz ofitsiinykh dzherel [Indicators of economic crime in Ukraine: Analysis of official sources]. *Yevropeyskyi vybir Ukrainy, rozvytok nauky ta natsionalna bezpeka v realiiakh masshtabnoi viiskovoi ahresii ta hlobalnykh vyklykiv XXI stolittia: Materialy mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii – The European choice of Ukraine, the development of science and national security in the realities of large-scale military aggression and global challenges of the 21st century* (Vol. 2, pp. 513–517). Helvetyka.

4. Dykyi, A.P. (2022). Ekonomichna zlochynnist yak zahroza ekonomichnoi bezpetsi derzhavy: Poniatino-zmistovni polozhennia ta vlastyvosti [Economic crime as a threat to the economic security of the state: Conceptual provisions and properties]. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia – Economics, management and administration*, 4(102), 3–17.

5. Hrytsyshen, D.O. (2020). Peredumovy formuvannia ta realizatsii derzhavnoi polityky v sferi zapobihannia ta protydii ekonomichnoi zlochynnosti [Prerequisites for the formation and implementation of state policy in the field of prevention and combating economic crime]. *Naukovi perspektyvy – Scientific Perspectives*, 6, 32–42.

6. Dykyi, A. (2023). Ekonomichna zlochynnist yak destruktivnyi faktor ekonomichnoho rozvytku derzhavy [Economic crime as a destructive factor in the economic development of the state]. *Naukovi perspektyvy – Scientific Perspectives*, 1(31), 298–313.

7. Kobko, R. V., & Lukianenko, S. V. (2023). Osoblyvosti determinatsii ekonomichnoi zlochynnosti v suchasnykh umovakh [Features of the determination of economic crime in modern conditions]. *Visnyk Kryminolohichnoi asotsiatsii Ukrainy – Bulletin of the Criminological Association of Ukraine*, (29.2), 89–95.

8. Dzhuzha, O.M. (2024). Ekonomichna zlochynnist v Ukraini: Determinatsiia ta protydia v umovakh voiennoho stanu [Economic crime in Ukraine: Determination and counteraction in the conditions of martial law]. *Pravovyi chasopys Donbasu – Legal Journal of Donbass*, 1, 109–115.

9. Breslavets, V.V., & Chygryna, H.L. (2024). Determinanty ekonomichnoi zlochynnosti v umovakh viiskovoi ahresii v Ukraini [Determinants of economic crime in the conditions of military aggression in Ukraine]. *Ekonomichna bezpeka: Orhanizatsiino-pravovi, informatsiino-analitychni ta operatyvno-rozshukovi zasady: Materialy Vseukrainskoi naukovopraktychnoi konferentsii – Economic security: organizational-legal, information-analytical and operational-detective principles: collection of theses of the All-Ukrainian scientific-practical conference*. https://dpu.edu.ua/images/Documents/NAUKA/Naukovi%20vidanna/Konferencii/E/Ekonomichna_bezpeka_organizacijno-pravovi_informacijno-analitichni_ta_operativno-rozsukovi_zasadi.pdf#page=30(https://dpu.edu.ua/images/Documents/NAUKA/Naukovi%20vidanna/Konferencii/E/Ekonomichna_bezpeka_organizacijno-pravovi_informacijno-analitichni_ta_operativno-rozsukovi_zasadi.pdf#page=30).

10. Kiiashko, Yu.M. (2021). Rol ta znachennia vzaiemodii subiektiv pravoohoronnoi diialnosti z pytan protydia yavyschu ekonomichnoi zlochynnosti [Role and importance of interaction of law enforcement entities in combating economic crime]. *Reformuvannia pravovoi systemy v konteksti yevrointehratsiinykh protsesiv : materialy V Mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii – Reforming the legal system in the context of European integration processes: materials of the V International Scientific and Practical Conference*. https://law.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/07/zbirnik_2021-2.pdf#page=447.

11. Romanenko, Ye.O. (2021). V Ukraini z'iavyvsia yedynyi derzhavnyi orhan z profiktyky ta podolannia ekonomichnoi zlochynnosti [A single state body for the prevention and overcoming of economic crime has appeared in Ukraine]. *Ekspert: Paradyhmy yurydychnykh nauk i derzhavnoho upravlinnia – Expert: paradigms of legal sciences and public administration*, 1(13), 138–145.

12. Hrytsyshen, D., Baranovska, T., Butuzov, V., Sokha, S. (2024). Pravovi formy, napriamy ta instrumenty mizhnarodnoi spivpratsi v sferi zapobihannia ta protydia zlochynnosti proty ekonomichnoi systemy [Legal forms, directions, and tools of international cooperation in the field of preventing and combating crimes against the economic system]. *Society and Security*, 2–3(3). <https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8631/49.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

13. Dykyi, A. P., Dyka, O. S., & Petruk, Ye. P. (2023). Vplyv reputatsiinykh naslidkiv ekonomichnoi zlochynnosti na riven ekonomichnoi bezpeky derzhavy [Impact of reputational consequences of economic crime on the level of economic security of the state]. *Natsionalna bezpeka v umovakh viiny, pisliavoiennoi vidbudovy ta hlobalnykh vyklykiv XXI stolittia: Materialy Vseukrainskoi naukovopraktychnoi konferentsii – National security in the conditions of war, post-war reconstruction and global challenges of the 21st century: collection of abstracts of reports of the All-Ukrainian Scientific-Practical Conference*. https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8358/TE3II_HB.pdf?sequence=1&isAllowed=y#page=202(https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8358/TE3II_HB.pdf?sequence=1&isAllowed=y#page=202).

14. Likarchuk, N., Velychko, Z., Andrieieva, O., Lenda, R., & Vusyk, H. (2023). Manipulation as an element of the political process in social networks. *Cuestiones Politicas*, (41(76)), 769-779.

15. Varenyk, D., & Marienko, A. (2024). Kryminolohichna kharakterystyka ta poperedzhenia ekonomichnoi zlochynnosti [Criminological characteristics and prevention of economic crime]. *Materialy konferentsii MNL – Materials of the MNL conferences* (pp. 204–205). Poltava.

Отримано 03.12.2024

UDC 353:32.11

Larysa Ligonenko

Doctor of Economics, Professor,
Professor of the Department of Economics and Entrepreneurship
Vadym Hetman Kyiv National Economic University

E-mail: larisa.ligonenko@kneu.edu.ua. **ORCID:** <http://orcid.org/0000-0001-5597-5487>

Mariia Tepliuk

PhD, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Economics and Entrepreneurship
Vadym Hetman Kyiv National Economic University

E-mail: maria_6.11@kneu.edu.ua. **ORCID:** <http://orcid.org/0000-0001-6823-336X>

**STRATEGIC APPROACHES TO MINIMIZING THE NEGATIVE
IMPACT OF ECONOMIC CRIME ON THE SUSTAINABLE
DEVELOPMENT OF THE NATIONAL ECONOMY**

The discourse on strategic approaches to neutralizing the destructive impact of economic crime on the paradigm of sustainable development of the national economy integrates a multifactor analysis of socio-economic and legal determinants. Convergent models of adaptive management are examined, combining methods of proactive prevention of criminogenic phenomena with mechanisms for institutional strengthening of macroeconomic architecture. The comprehensiveness of the approach is driven by the necessity to account for transformative processes in the global and local economic environment. Analytical frameworks are explicated to evaluate the latent aspects of the shadow economy's influence on macrofinancial indicators and the long-term stability of the economic system.

The article theorizes the concept of strategic performance management in combating economic crime, based on a synergistic approach to forming institutional coordination. It is demonstrated that key aspects include the integration of analytical monitoring tools, the development of preventive mechanisms, and the creation of multi-vector scenarios for adapting economic actors to conditions of high criminogenic turbulence.

Particular attention is paid to modeling institutional interactions aimed at achieving a cumulative effect in the fight against economic crime. Emphasis is placed on the importance of establishing integrative information-analytical platforms that ensure operational interaction among various regulatory entities. Additionally, the role of axiological and normative-legal foundations in forming legal consciousness as a fundamental element in countering economic crime is explored. The conclusion justifies the expediency of synthesizing innovative technologies and a systemic approach to managing economic resilience. Prospects for the development of the national economy are identified through the lens of neutralizing structural challenges generated by economic crime. The construction of long-term anti-criminogenic strategies is proposed, considering the multidimensionality of socio-economic dynamics.

Keywords: *strategy's; performance management; economic crime; law enforcement agencies; integrative mechanisms; criminogenic turbulence; anti-criminogenic strategies.*

Table: 1. References: 15.